

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kdy je k platnosti darování třeba písemného vyhotovení darovací smlouvy aneb Jak darovat peníze převodem z účtu a účet

Jakkoliv darování je běžným a často neformálním právním jednáním, v určitých případech musí být darovací smlouva písemná, a to nejen, když jde o nemovitost, což ví skoro každý. Absenci písemné formy lze namítat. Zpochybnit platnost darovací smlouvy tak může chtít kdokoliv. Obdarovaný asi málokdy. Takže třeba dědic, na nějž mnoho z majetku zesnulého nezbylo, protože zůstavitel jeho podstatnou část rozdál za svého života.

Ale i samotný dárce, který pod tíhou světa a svého zdravotního stavu, kdy mu na dveře či okno klepala zubatá, rozdál majetek, pak se však uzdravila jeho duše i tělo a darování litoval - viz zajímavý a poučný případ řešený Nejvyšším soudem ČR pod spis. zn. 33 Cdo 5578/2016 (rozsudek ze dne 23. 8. 2017). Ale též kupř. matka syna, kterému babička (její matka) darovala bezhotovostně peníze a poukázala je právě na účet matky syna - své dcery. Právě z hodnocení takového soudně projednávaného případu (spis. zn. NS ČR 33 Cdo 5837/2017 - rozsudek ze dne 12. 12. 2018), budeme m.j. čerpat užitečné informace pro tento příspěvek.

Kdy i obvyklé jednání vyžaduje písemnou formu

Podle ust. § 628 odst. 2 zrušeného občanského zákoníku (obč. zák.) darovací smlouva musí být písemná, je-li předmětem daru nemovitost a u movité věci, nedojde-li k odevzdání a převzetí věci při darování. I podle ust. § 2057 odst. 2 stávajícího - nového občanského zákoníku (o. z.) písemnou formu vyžaduje darovací smlouva, nedojde-li k odevzdání věci zároveň s projevem vůle darovat a přijmout dar. Lze říci, že i přes rozdílné formulace, zůstal princip stejný - obdobný.

Dosavadní judikaturní výklad

Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku ze dne 30. 5. 2012, spis. zn. 30 Cdo 3883/2011, uvedl, že převzetím věci ve smyslu ust. § 628 odst. 2 obč. zák. se obvykle míní faktické přebrání věci „z ruky do ruky“, a podrobně odůvodnil, jaká kritéria naplňují odevzdání věci a převzetí její držby, současně však přijal a odůvodnil závěr, že otázka, zda odevzdání a převzetí daru je splněno i bez fyzického předání darované věci do rukou obdarovaného, a zda tedy stačí převzetí jen symbolické, z něhož vyplývá vůle obou stran, aby se obdarovaný stal držitelem věci, záleží vždy na okolnostech konkrétního případu, zejména na povaze darované věci, na její hmotnosti, umístění, na situaci, v níž k darování došlo, na vztahu dárce k obdarovanému, apod. K převzetí věci může rovněž dojít např. předáním takového jejího příslušenství, které umožňuje faktické ovládnutí věci a je jeho předpokladem (např. předání klíče od motorového vozidla). V rozsudku ze dne 21. 7. 2005, spis. zn. 33 Odo 872/2004, Nejvyšší soud konstatoval, že darovací smlouva vzniká zpravidla reálně, tj. projevem vůle dárce předmět daru bezplatně přenechat a projevem vůle obdarovaného dar přijmout, spojenými s odevzdáním a přijetím předmětu daru. I zde dovodil, že odevzdáním a převzetím věci ve smyslu ust. § 628 odst. 2 obč. zák. se sice obvykle míní faktické přebrání věci obdarovaným od dárce („z ruky do ruky“), nelze ovšem ani vyloučit převzetí movité věci i jinak. Zda odevzdání a převzetí

daru je splněno i bez fyzického předání darované věci do rukou obdarovaného a zda tedy stačí převzetí jen symbolické, z něhož vyplývá vůle obou stran, aby se obdarovaný stal držitelem věci, záleží vždy na okolnostech konkrétního případu, zejména na povaze darované věci, na situaci, v níž k darování došlo apod. Proto v jím posuzované věci dovedl, že předpoklad odevzdání a převzetí věci byl naplněn i tehdy, jestliže se dárce a obdarovaný dohodli, že darovanou finanční částku dárce uhradí přímo věřiteli obdarovaného.

Poskytnutí daru poukázáním finanční částky na bankovní účet třetí osoby

V návaznosti na dosavadní výkladovou praxi Nejvyšší soud ČR v aktuálním rozsudku spis. zn. 33 Cdo 5837/2017, ze dne 12. 12. 2018, dospěl k názoru že pokud byla darovaná peněžitá - finanční částka darována tak, že obdarovaný souhlasil s jejím poukázáním na bankovní účet, lze takový skutkový děj považovat za odevzdání a převzetí předmětu daru (ve smyslu ust. § 628 odst. 2 obč. zák. - a můžeme dodat, že i dle ust. § 2057 odst. 2 o. z.) i bez toho, že došlo k jeho fyzickému předání tzv. „z ruky do ruky“. Irelevantní přitom je skutečnost, jak vyhodnotil NS ČR, že obdarovaný neměl k bankovnímu účtu dispoziční oprávnění, jelikož šlo o účet třetí osoby. NS ČR dodal, že postup, který účastníci předmětné darovací smlouvy zvolili, je **v souladu se současnou tendencí preferovat bezhotovostní formu platebního styku a je možno klást ho na roveň mechanismu předání peněz, který by zcela nepochybně konvenoval** ust. § 628 odst. 2 obč. zák. (a jak se domníváme, též ust. 2057 odst. 2. oz.), tj. **mechanismu, kdy dárce finanční - peněžitou částku vybere ze svého bankovního účtu, předá ji v hotovosti obdarovanému a ten ji následně poukáže na jím zvolený bankovní účet.** Obdarovaný a dárkyně zvolili nejjednodušší způsob předání finančních prostředků, z něhož nelze dovozovat, že finanční - peněžitý dar dárkyně obdarovanému neodevzdala, resp. on ho nepřevzal. Požadavek písemné formy darovací smlouvy by byl při zjištěných okolnostech případu přehnaným formalismem.

Nelze jen předat přístupové údaje k účtu

Nicméně sluší se neskončit informacemi o aktuálním rozhodnutí NS, ale pro úplnost dodat, že Nejvyšší soud ČR již v rozsudku ze dne 27. 6. 2011, spis. zn. 33 Cdo 702/2010, přijal a odůvodnil závěr, že peněžní prostředky, jež převzal peněžní ústav (vklad), nelze darovat tím způsobem, že vkladatel prohlásí, že poskytuje peněžní prostředky (vklad) třetí osobě jako dar. Uvedené vyplývá z charakteru vkladu a vkladového vztahu. Vkladem se rozumí svěřené peněžní prostředky, které představují závazek peněžního ústavu vůči vkladateli na jejich výplatu při splnění zákonných podmínek; jinak řečeno, vklad je pohledávka vkladatele vůči peněžnímu ústavu. Složením vkladatelem a převzetím peněžním ústavem opouští finanční prostředky majetkovou sféru vkladatele a stávají se majetkem peněžního ústavu. Převzetím vkladu vzniká vkladateli pohledávka za peněžním ústavem a peněžnímu ústavu závazek ve výši vloženého vkladu. Základním právem vkladatele je nakládat se vkladem, tj. se složenými peněžními prostředky a peněžními prostředky, na něž vkladateli vznikl nárok na základě úroků nebo jiných majetkových výhod. Právo nakládat se vkladem není výrazem vlastnického práva vkladatele k těmto prostředkům, neboť tyto jsou vlastnictvím peněžního ústavu. Nakládání se vkladem zahrnuje i změnu v osobě věřitele ve vkladovém vztahu. Vkladatel (věřitel) může svou pohledávku (včetně jejího příslušenství a všech práv s ní spojených) postoupit jinému pouze písemnou smlouvou; ta může být úplatná nebo bezúplatná. Bezúplatnou (písemnou) smlouvou o postoupení pohledávky lze ztotožnit s darováním "práva nebo jiné majetkové hodnoty". Z uvedeného vyplývá, že peněžní prostředky, jež převzal peněžní ústav (vklad), nelze darovat tím způsobem, že vkladatel s úmyslem obdarovat předá vkladní knížku (na jméno) třetí osobě, případně prohlásí, že jí peněžní prostředky (vklad) poskytuje jako dar.

S ohledem na uvedené závěry vyjádřené právě ve shora popisovaném rozsudku ze dne 27. 6. 2011, spis. zn. 33 Cdo 702/2010, Nejvyšší soud ČR v rozsudku spis. zn. 33 Cdo 5578/2016, ze dne 23. 8.

2017, odmítl názor, že žalobce (dárce) platně daroval finanční částky na svém běžném účtu žalovanému (obdarovanému) již tím, že ústně vyjádřil vůli předmětné peněžní prostředky žalovanému darovat (poskytnout volně k dispozici), kdy žalovaný měl k dispozici přístup do internetového bankovníctví žalobce a jeho prostřednictvím s finančními prostředky žalobce nakládal. Šlo právě o případ zmíněný v úvodu k článku, kdy nemocný senior rezignoval na život, v podstatě rozdál majetek, pak si však své počínání rozmyslel. Příbuzní mu jej dobrovolně nevrátili. Přisouzeno mu bylo jenom minimum (prostředky na bankovním účtu, jímž disponoval i jeho vnuk) a jen pro nedostatek předepsané právní formy darování, neboť peníze na účtu nelze darovat tak, že někdo někomu umožní přístup do internetového bankovníctví.

Richard W. Fetter

právník věnující se pracovnímu a občanskému právu

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)